

K A K T U S

OKTOBER

1977

ÅRG. 12 , NR. 4

KAKTUS

udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober
som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød.

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 70 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 15. november

Annoncepris: $\frac{1}{4}$ side 150 d. kr. – Preise für Anzeigen: $\frac{1}{4}$ Seite 150 d. kr. – Price for ads:
 $\frac{1}{4}$ page 150 d. kr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Ebbe Drejer Skov, Spiræavæng 3, Korup, 5210 Odense NV. Tlf. (09) 94 13 43.

Ekstern sekretær: Find Ålbæk Madsen, Langedamsvej 11, 5500 Middelfart. Tlf. (09) 41 28 56.

Intern sekretær: Inge Clausen, Månedalen, Høsterkøb, 2970 Hørsholm.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj, tlf. (02) 94 61 74.

Bibliotekar: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby, telf. (01) 17 16 01.

Redaktør: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 21 09.

Redaktionsmedlemmer:

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, 7870 Roslev.

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

Hans Keil, Dansk Skole, D-2381 Tolk, Sydslesvig.

Kredsrepræsentanter:

Vestjylland: Poul Poulsen, Endetoften 61, Lind, 7400 Herning.

Østjylland: Roar Nielsen, Søndervangen 13, 8260 Viby.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Abigaelsvej 18, 2. sal, 5000 Odense.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Thorsgade 26 B, 2. th., 2200 Kbh. N.

Slesvig: H. J. Müller, 2380 Slesvig, Melkstedtdiek 9.

Norge: Ivar Idsøe, Lønningsåsen 12, N-5400 Stord, Norge.

Forsidebillede: *Nolina recurvata* Lem. er hjemmehørende i det sydøstlige Mexico. Som det ses, har planten en stamme, som er stærkt fortykket forneden. Her kan den blive 50 cm i diameter eller mere. Den i øvrigt slanke stamme kan blive 4–6 meter høj. Planten er fotograferet i Kew Gardens, Londons botaniske Have. Se i øvrigt montagen om denne have inde i bladet.

Kjeld Christiansen.

Når saften stiger - så kommer drifterne

*En slags anden del af
»Hvad er en sukkulent« fra juli 1977*

Fig. 1 og 2: *Kedrostis africana*

I juli-nummeret skrev jeg en lille artikel under ovennævnte undertitel. Følgende ord og denne gang især billeder skulle gerne uddybe emnet lidt og måske åbne muligheder for, at nogle medlemmer eventuelt ville udvide deres samleområde lidt.

Vi kunne jo starte med »agurkerne« (familie: Cucurbitaceae) uden dog at gå i detalje hvad kultur angår. Vort eksempel er her *Kedrostis africana*. Fig. 1 viser et parti fra Botanisk Have i København, hvor hovedvægten her er lagt på at vise den sukkulente stamme. Fig. 2 viser planten i sin helhed med en mængde friskgrønne ranker og blade, der ikke er spor mere sukkulente end en almindelig agurks blade. *Kedrostis* er efterhånden ret almindelig blandt samlere, let at passe og pleje og nem at frøformere. Hvis man skulle være interesseret i det sidste, så køb både en hunlig og en hanlig plante. Så går det lettere.

Bemærkningerne til *Kedrostis africana* kunne godt gentages på følgende art, *Fockea crispa*, fig. 3 og 4, lige med to undtagelser. Først og fremmest hører den til en anden familie, Asclepiadaceae (»Stapeliafam.«). Dernæst er den lidt vanskeligere i kultur, da den kræver en noget højere vintertemperatur, helst ikke under 10° C. Har man svært ved at honorere temperaturkravene, så hold den knastørt.

Ved fig. 5 er vi tilbage i »agurkernes rige« med en endnu i samlinger ret sjælden slægt, *Coccinia*, her *C. cordifolia*, der udviser samme karakteristika som *Kedrostis*. *Coccinia* synes at indeholde gode muligheder, det til trods at den ikke omtales i sukkulentelskernes »bibel«, Jacobsens »Sukkulente Håndbog«. Frø af tre forskellige *Coccinia*-arter, som jeg fik af en sydafrikansk bekendt i foråret, er allerede i august planter med en knold på ca. 3 cm.

Om *Testudinaria* (syn. *Dioscorea*) *elephantipes* fra Dioscoreaceae'erne er en egentlig sukkulent

eller ej, har jeg ikke kompetence til at afgøre. For mit vedkommende kan jeg kun sige: Den er lige så sjov som sine kælenavne – elefantfod, hottentotbrød og skildpaddeplante. Fig. 6 og 7 viser *T. elephantipes* i endnu næsten sovende tilstand. På fig. 7 ses dog tydeligt et begyndende skud, som kan blive en meterhøj ranke med kønne ikke-sukkulente friskgrønne blade. Når den måske ikke er noget alt for godt eksempel på en sukkulent, hænger det sammen med, at knolden (egt. stammen) ret hurtig bliver træet og derfor ikke er i stand til at op-

Fig. 3 og 4: *Fockea crispata*

Fig. 5: *Coccinia cordifolia*

Fig. 6 og 7: *Testudinaria elephantipes*

Fig. 8 og 9: *Cissus juttae* og *C. bainesii*

Fig. 10 (nederst): *Euphorbia milii*

træde som vandreservoir. På den anden side er det netop det, der gør den så sjov, idet den stadige vækst får træet til at sprække og slå knuder på sig selv, hvad der er årsagen til de forskellige kælenavne.

Den vokser fra sensommer til forår, omend det godt kan variere fra år til år, og er ret nem, når blot den ikke får for meget vand og for lave temperaturer samtidig.

Med slægten *Cissus* (syn. *Cyphostemma*) kommer vi godt i vejret, idet de frit udplantet og med en ventetid på 50–100 år bliver meterhøje og særdeles imponerende. Selv kortere tid gør dem dog attraktive, og de er endda nemme at have med at gøre, i særdeleshed da de i modsætning til så mange andre sydafrikanere har så gode manere, at de gerne vokser om sommeren og hviler bladløse om vinteren. Fig. 8 og 9 viser *C. juttae* og *C. bainesii* i hvile og i vækst. Bladene kan blive meget store og overfladisk set ligne kålblade. Ved lidt nøjere betragtning ses familietilhørsforholdet vil vin (*Vitis*) dog uden besvær.

Fig. 10 viser *Euphorbia milii* (»Kristi Tornekron«) som en importplante. Planten er netop så mørk, som billedet lader ane. Set første gang nægter man ganske at tro på, at det drejer sig om *E. milii*, men de ikke-sukkulente blade og blomsten får en på andre tanker. Vi er nok alt for gavmilde ved den i kultur, hvilket måske er grunden til, at mange rynker på næsen af den. Det var nok et forsøg værd at prøve på at holde den i hårdere kultur. Altså fuld sol og næsten ingen vand.

Sukkulenter kan godt tillade sig at have pæne friskgrønne blade, hvis de bare smider dem i tørketiden. Både *Adenia* (fig. 11) og *Pachypodium* (fig. 12) har, som det ses, så gode vandreservoirer, at de netop tillader sig det. Men

Fig. 11: *Adenia*

Fig. 12: *Pachypodium saundersii*

som det også ses på *Pachypodium*, *P. saundersii*, så er det kun i nyvæksten bladene findes. Dette gælder også den sydafrikanske stenurt (fam. Crassulaceae) *Cotyledon wallichii*, her vist på fig. 13 i hviletiden, hvor man ligefrem kan se bladar fra de foregående vækstperioder.

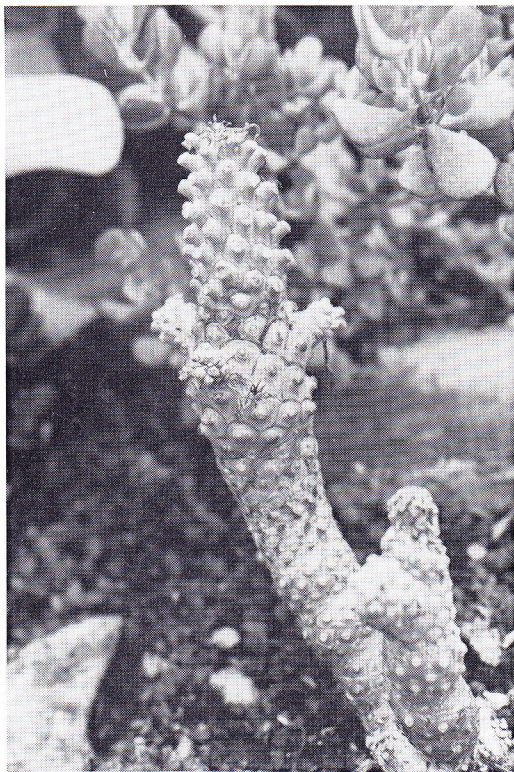

Fig. 13: *Cotyledon wallichii*

Kort og forhåbentlig godt kan vi endnu engang undre os over sukkulenternes store tilpasningsevne. Når blot betingelserne, læs: regn, er til stede, så stiger saften; så kommer driften i form af både blade og blomster.

Alle fotos fra Botanisk Have, København.

P. Brandt Pedersen

Mamillaria-venner se her!

Fra fhv. formand for det tyske kaktusselskab, Manfred Fiedler, er der kommet meddelelse om, at der i Vesttyskland er oprettet en selvstændigt arbejdende kreds af Mamillaria-venner. Den 5.6.77 afholdtes der et week-endmøde i Münster i Westfalen med god deltagelse. Foredragsholder var den kendte Mamillaria-specialist Reppenhagen fra Østrig. Hele mødet var så vellykket, at der spontant opstod et ønske om, at kaktusvenner, der specielt arbejder med Mamillaria, skulle slutte sig sammen til en arbejdskreds, d.v.s. som en fast, virkende kreds under det tyske kaktusselskab DKG.

Det besluttedes at benytte en startpause til udarbejdelse af et aktionsprogram, vedtægter og optagelsesbetingelser. Arbejdskredsen for Mamillaria-venner skal derefter have mulighed for at danne regionale grupper. Der er ligeledes tænkt på udgivelse af et medlemsblad. Årskontingent er DM 25,-.

For det rette udbyttes skyld er man meget interesseret i, at Mamillaria-venner fra udlandet slutter op. Henvendelse kan ske enten direkte til: Hr. Horst Berk, Marientalstr. 70-72, D-4400 Münster, eller, dersom man ikke er det tyske sprog mægtig, via

Hans Keil.

Afkalkning af vand

Almindeligt postevand indeholder normalt en større eller mindre del kalk. Hvis vandet indeholder meget kalk, siger man, at vandet er »hårdt«; hvis kalkindholdet er lavt, taler man om »blødt« vand. Hårdheden angives i såkaldte hårdhedsgrader (°DH), hvor

0– 4 °DH svarer til meget blødt vand

4– 8 °DH svarer til blødt vand

8–18 °DH svarer til middelhårdt vand

18–30 °DH svarer til hårdt vand

30– °DH svarer til meget hårdt vand.

Man kan selv måle hårdhedsgraden i sit vandingsvand ved hjælp af et sæt kemikalier fra det tyske firma MERCK (Aquamerck, art. 8011). Sættet koster ca. 30 kr. og forhandles blandt andet af Struers (01 – 70 80 90). Indlagt i sættet er to brugsanvisninger – en engelsk og en tysk. Målingen er ganske enkel: Et målebæger i pakningen fyldes til et bestemt mærke med det vand, hvis hårdhed man ønsker at måle. En tablet opløses i vandet; tabletten farver vandet rødt. Fra en pipette hældes en reagens dråbevis ned i glasset. Man tæller antallet af dråber, og når farven i glasset slår over til grønt, så angiver antallet af dråber, hvor mange hårdhedsgrader vandet er. Har man brugt 16 dråber reagens for at få farven til at slå om, er vandet 16 °DH. Alt udstyr til målingen findes i sættet, der indeholder kemikalier til ca. 50 målinger. Hvis man måler hårdheden i det københavnske ledningsvand, vil man finde tal på 23–24 °DH.

Surhedsgraden (pH) i vandet måles ved hjælp af noget farvet papir (indikator-papir), der kan købes i medlemmernes indkøbscentral for 14 kr. Måler man på ledningsvandet fra det københavnske område, vil man se, at det holder en surhedsgrad på 7,5–8 pH.

Slår man op i sin kaktusbog under afsnittet om vanding, anbefales det (både hos Nilas og Haage), at planterne vandes med blødt vand, der har en surhedsgrad på 5–6 pH.

Man kan afkalke ledningsvandet med oxalsyre som beskrevet i »Kaktus« side 68, 1976. Metoden er billig – men lidt besværlig – og giver vand, der er en smule for surt (3–4 pH). Det letteste er at købe et lille anlæg til afkalkning

(demineralisering) af vand. Anlægget koster ca. 385 kr. og kan behandle ca. 200 liter vand, der efter behandling får en hårdhed på 0 og en surhedsgrad på ca. 6,5 pH. Når de 200 liter vand er afkalket, sendes anlægget til »fornyelse« (regenerering). En regenerering koster ca. 75 kr., og anlægget kan så igen behandle 200 liter vand. Ser man bort fra førstegangsudgiften, giver dette en pris pr. liter på 35–40 øre. Selv om man holder meget af sine kaktus, vil de fleste nok afstå fra at betale så meget for en afkalkning af ledningsvand.

I bogen »Jeg har akvarium« fra Politikens Forlag kan man finde en udmærket beskrivelse af, hvorledes man selv kan bygge anlæg (organiske ionbyttere) til afkalkning af vand. Man kan bygge et forholdsvis kompliceret anlæg til fuldstændig afkalkning og et forholdsvis enkelt anlæg til delvis afkalkning af ledningsvand. I det følgende videregives egne erfaringer fra bygning og drift af det enkle anlæg (svag organisk kat-ionbytter) til delvis afkalkning af vand.

En organisk kat-ionbytter kan bygges som et rør (plastic eller plexiglas) med en tilførende og en fraførende slange (se tegning). Det afkalkende materiale er anbragt mellem to lag af filtervat (perlon, købes i en akvariehandel). Rummet ud til propperne er udfyldt med materiale fra en grydesvamp af plastic. Propperne er almindelige gummipropper (med 1 hul) til laboratoriebrug. I hullerne stikkes korte glasrør, hvorpå de til- og fraførende slanger monteres.

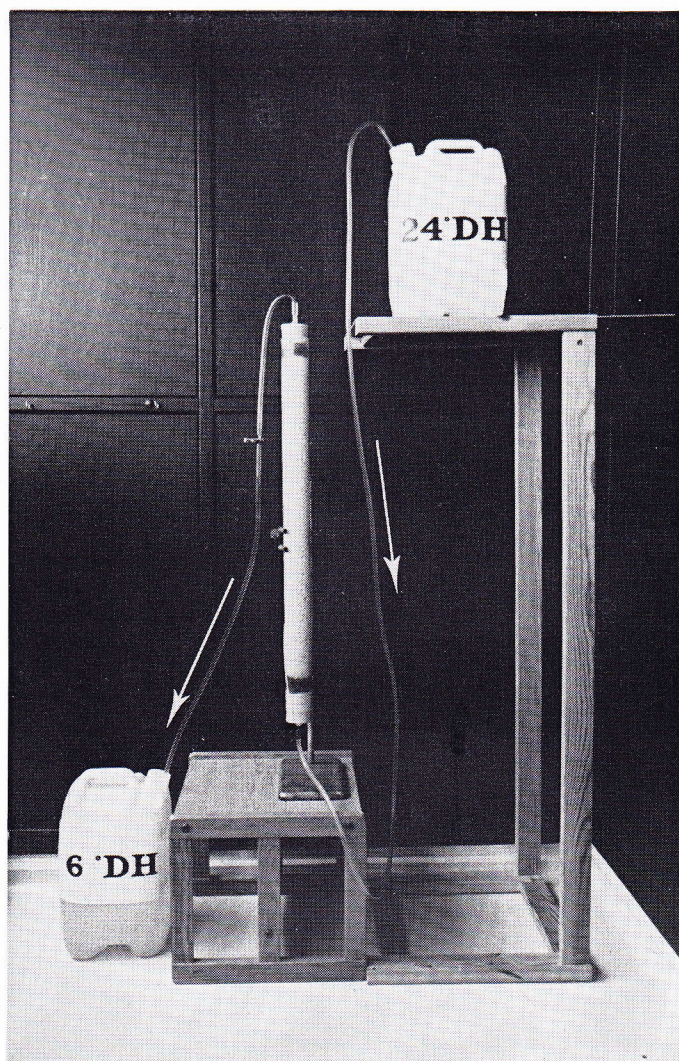
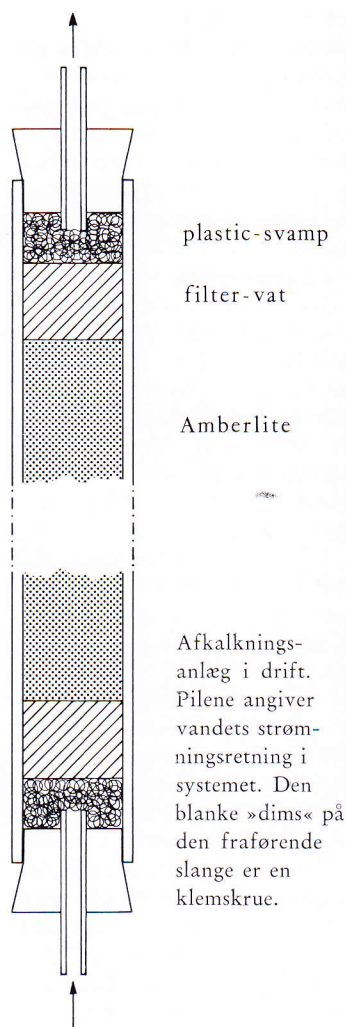
Det afkalkende materiale kan f. eks. være »Amberlite« resin IRC 50 (H) (produkt nr. 55002 fra BDH laboratory reagents). Materialet lagerføres af kemikaliefirmaet Bie & Berntsen (02 – 94 88 22) og koster ca. 170 kr. for 500 g. Denne mængde er tilstrækkelig til et rør med en længde på 70 cm og en indre diameter på 4,5 cm. Materialet leveres i let fugtig tilstand, da det ødelægges ved udtørring. Påfyldning foretages med en ske efter at røret er fyldt ca. $\frac{1}{3}$ op med vand – men husk at få filtermaterialet i bunden på plads først. Filtervat og plasticsvamp lægges over materialet, og røret lukkes med den anden prop. Røret mon-

teres i et forsøgsstativ eller på en plade – og anlægget er klar til brug.

Vandstrømmen skal gå nedefra og op igennem røret, d. v. s. den tilførende slange er modteret på den nederste prop. Den tilførende slange kommer fra en plasticdunk med ledningsvand, der er placeret højere end røret (se fotografi). Den fraførende slange ender i en lige så stor (eller større) plasticdunk, der er placeret lavere end røret. Man skaber en ubrudt vandsøjle i den tilførende slange ved først at holde dunken med ledningsvand under røret, indtil slangen er fyldt, flyttes dunken til sin placering i et niveau over røret, hvorved vandet strømmer igennem systemet af

sig selv. Gennemstrømningshastigheden reguleres ved hjælp af en klemkrue på den fraførende slange. Man stiller klemkruen således, at der strømmer 2,5–3 liter gennem røret pr. time. Hvis man lader vandet strømme hurtigere gennem røret, arbejder anlægget ikke effektivt. Man kan altså ikke montere den tilførende slange på en vandhane og sætte tryk på for at få vandet afkalket i en fart.

Hvis ledningsvandet har en hårdhed på 23–24 °DH og en surhedsgrad på 7,5–8 pH, vil det efter behandlingen have en hårdhed på 6–7 °DH og en surhedsgrad på ca. 4,7 pH (pH målt med et indikator-papir; Spezialindikator pH 4,0–7,0 fra MERCK, art. 9542). Hvis man

mener, at pH i det behandlede vand er en anelse for lavt, kan man justere surhedsgraden til f. eks. 5,5 pH med nogle få dråber salmiakspiritus pr. 10 liter vand. Anlægget kan behandle ca. 200 liter vand. Hvis man fortsætter væsentligt udover de 200 liter bevæger hardhetstallet og surhedsgraden sig op mod det normale for ledningsvand.

Man regenererer anlægget ved hjælp af fortyndet saltsyre (1 del husholdningssaltsyre (20–30 %) til 10 dele vand). Til et anlæg af ovennævnte størrelse bruges 2 dl saltsyre til 2 l vand. Røret tømmes næsten for vand, hvorefter den fortyndede syre i løbet af ca. 1 time føres gennem røret. Når det afkalkende materiale har været udsat for syren i en times tid, tømmes røret for syre, hvorefter man skyller overskydende syre ud med 10–20 liter vand (der ikke må bruges til vanding). Gennemstrømningshastigheden ved udskylning af syren må gerne være højere end normalt, d. v. s. ca. 10 liter vand pr. time.

Derefter kan man igen behandle ca. 200 liter ledningsvand. Ser man bort fra anskaffelsessummen (250–300 kr. alt efter hvor meget man kan tiltuske sig), koster det altså prisen for 2 dl saltsyre (ca. 1,60 kr.) at fremstille 200 liter delvis afkalket vand, d. v. s. ca. 1 øre pr. liter. Hvis man skulle få lyst til at bygge et lignende anlæg (eller et anlæg til fuldstændig afkalkning), må det stærkt anbefales, at man læser afsnittene om organiske ionbyttere i ovennævnte akvariebog. Hvis man skulle have problemer, spørgsmål eller lignende i forbindelse med bygning af en svag organisk kat-ionbytter, er man velkommen til at kontakte

Hans Grønlund
på 01 – 17 16 01

De i artiklen nævnte priser er gældende pr. 01.07.77 og anført incl. moms. Propper, glasrør, plasticslanger, forsøgsstativer et cetera kan købes hos Struers.

Hvordan »Nattens Dronning« blev narret

For 50 år siden ledet Th. Schmucker, virksom ved det Botaniske Laboratorium i Göttingen, de første seriøse eksperimenter, som tok sikte på å avsløre hemmeligheten med blomstringen av »Nattens Dronning«.

I »Cactus en Vetplanten« No 11, nov. 1935, fant undertegnede en omtale av disse eksperimenter.

Her i bladet har det dukket opp både spørsmål om, og omtaler av, slekten *Selenicereus* – med viktige og utførlige kulturanvisninger. Vi har da fått vite hvordan en kan få disse planter til å blomstre. Men . . . hvorfor åpner knoppene seg først mot kvelden – for så i nattens dypeste mørke å utfolde seg i gloriøs blomsterprakt? Ja dette fenomen er muligens noe som for mange, i dag den dag, ikke er så mystisk lenger. Allikevel – overnevnte beretning forekom meg både interessant og illustrativt. Og i håp om at andre medlemmer er enig i denne oppfatning, bringes historien her videre!

Schmucker, og mange av hans samtidige, hadde lenge undret seg over denne nattlige blomstringen av *Selenicereus*. Hva var det som gjorde

at blomstringen forløp etter dette uvanlige mønster, og hvilken stimuli var med på å utløse disse reaksjoner? I veksthuset til overnevnte laboratorium hadde man, sommeren 1927, et velvokst eksemplar av arten *S. grandiflorus* med flere blomsterknopper. Den 29 juli begynte en av disse å åpne seg på ettermiddagen, Kl. 16.00. Da blomsten sto helt åpnet Kl. 21.00, ga Schmucker ordre om å tildekke – mørklegge – hele veksthuset. Lys utenifra kunne ikke lengre trenge inn i veksthuset. Disse forhold forhindret dog ikke, at blomsten lukket seg på normal tid, neste morgen mellom Kl. 03.00 og 04.00. En kunstig forlengelse av natten hadde altså ikke noen invirkning på tidslengden av blomstringen.

En fjernet igjen tildekningen på utsiden av veksthuset, slik at sollyset på nytt kunne flomme inn over plantene. Den 30^e juli, mot kvelden, begynte knop 2 å åpne seg, og var helt utfoldet Kl. 20.30. På dette tidspunktet ble det elektriske lysanlegget i veksthuset slått på. Denne kunstige forlengelse av dagslengden viste seg heller ikke å ha noen invirkning på bloms-

tringsprosessen, alt forløp normalt og blomsten lukket seg neste morgen Kl. 04.00. En fortsatte forsøkene videre samme dag, men, nu ble hele veksthuset fullstendig mørklagt om dagen, mens de lyssterke lampene over plantene, var slått på om natten. Etter 2½ dag under de nye forhold begynte knopp 3 og 4 å åpne seg – imidlertid skjedde dette først meget sent på kvelden og først Kl. 11.00, neste morgen, åpnet disse to blomstene seg helt – og de holdt seg åpen til kvelden! *S. grandiflorus* var altså blitt narret til å utfolde sine blomster på helt unormal tid. Schmucker konkluderte ut fra dette med at det ikke kunne være faktorer, arvelig fastlagt og avhengig av den naturlige periodiske vekslingen mellom dag og natt, som utløste blomstringmekanismen.

Forsøkene ble fortsatt under samme forhold; mørklagt veksthus om dagen og kunstig lys om natten. Også blomst 5 åpnet seg tidlig på morgenen, den 2^e august, for først å lukke seg igjen mot kvelden. Dette var atter et bevis for, at invirkningen av dagslyset fra før den 29^e juli, absolutt var forsvunnet, og, at blomstringen var kommet inn i en ny rytme, helt under innflytelse av den kunstige belysningen om natten. Det måtte da altså være lyset, og lysets invirkning over lengre tid, som stimulerte blomstringmekanismen. En kjente nok til dette, fra bl. a. *Mesembryanthemum*, som først blomstrer ut på ettermiddagen. Men først nå hadde en fått klarlagt at *Selenicereus* reagerer så tregt på lyset, at det her er tale om en ettervirkning, av ca. 12 timer. Det mest frapperende bevis på dette ble besørget av siste blomst. Etter å ha stått i den kunstige belysningen om natten, fra 4^e til 5^e august, begynte knop 6 å åpne seg på morgenen. Da denne blomsten var helt åpnet Kl. 10.30, fjernet en all tildekning fra veksthuset. Og hele dagen, den 5^e august 1927, blomstret nattens dronning i all sin prakt, i strålende solskinn!!!

Kaktus i vår hage

I min artikkel »Natur og Kultur – 4« (Kaktus Nr. 2 – '77) nevnte jeg såvitt noe om enkelte opuntia, som vokser ute i vår hage. Disse planter, som jeg i 1975 fikk som stiklinger, av Karl Hansen og Poul Bach, ble utplantet i et lite bed, laget etter Georg Sydows oppskrift. Det er en nokså stiv sand- og grus-blandet leirjord med et humusinnhold på ca. 5 % – tildekket med ca. 3 CM. LECA-grus. Etter den

første vinteren, viste det seg, at 3 planter (hvorav 2 *O. compressa*) var råtnet. Dette skyltes, etter all sansynlighet, at disse ikke hadde fått tid nok til skikkelig å etablere seg, sommeren 1975 – noe som også fremgikk av de få og skrøpelige røttene jeg gravet opp våren '76. Heller ikke *O. fragilis* kom helskinnet opp av sneen, nederste ledd var råtnet, men siden har denne lille planten etablert sig skikkelig og overvintret i '76-'77 uten skader. 2 andre opuntia (av samme art, som ikke har blomstret, og som muligens kan være *O. phaeacantha*??) har overvintret for 2^e året. Disse to har dessverre vært hjemsoekt av nakne snegler, og de har blitt merket, her og der, av noe som ser ut som en bladflekksykdom. Imidlertid, det største eksemplaret, er en riktig frisk og robust plante som nå står med 14 ledd. Det som kan være av spesiell interesse er at sistnevnte tre planter har overvintret under sne-dekke – de lave temperaturer, iblant omkring minus 25° C., vil følgelig ikke ha hatt særlig invirkning på plantelegemet. Den første vinteren var nokså vekslende, iblant dukket plantene opp av sneen, med 5–7 CM. tykk is omkring nederste ledd og jorden stivfrosset til en dybde på ca 1,50 Meter. (*O. fragilis* var helt innpakket i is!)

Den 14de oktober '76 falt den første sne, og frem til medio desember var plantene bare såvitt synlige enkelte ganger, noen få dager! Fra medio desember til 27 april dette år, var plantene uavbrutt skjult av sneen, som i mars-april hadde en dybde på 90–95 CM. Det fantastiske er at disse kaktus allikevel på våren »rettet seg opp igjen«, for så, ut i mai å sette nye skudd. I et halvt år har de hatt snekontakt, og, godt og vel fire måneder uavbrutt under snedekke, dette er kanskje noe som kan noteres som en føreløbig nordisk rekord?

I samme artikkel »Natur og Kultur – 4«, har jeg omtalt en plante (også avbildet) som *Pyrrhocactus paucicostata* var. *viridis*. Personlig er jeg ikke så meget opptatt av navnene på mine planter, men, her i bladet bør det selvsagt ikke forekomme åpenbare feil! Omtalte plante er slettes ingen *Pyrrhocactus*, slektsnavnet er *Neoporteria* – eller, om en vil tviholde på system Backeberg, *Neochilenia*!

Cees Rijk van Ravens,
Karisveien 122,
2013-Skjeften, Norge

En begynders historie

Det hele begyndte for snart 20 år siden. Jeg havde altid interesseret mig for planter af enhver art, men kaktus havde jeg dog ikke mødt, før en veninde forærede mig en lille *Opuntia*. – I løbet af et par år var den absolut ikke lille mere. Fra sin plads i vindueskarmen mod syd blev den forvist til køkkenvæggen, hvor der var knap så meget lys – jeg enfoldige sjæl troede det ville dæmpe lidt på dens vokselyst – du store verden jeg blev klogere!

Om den ikke har været helt klar over den behøvede en del lys for at vokse ordentligt, det skal jeg lade være usagt, men meget tydede på den led af fremskreden hormon- og begrebsforvirring. Til sidst flækkede grundstammen, som efterhånden havde fået en omkreds på ca. 40 cm – av, tænkte jeg, nu er den færdig – men nej, den blev større og større.

Se det var jo egentlig meget sjovt med sådan en stor plante af den art. Nu kunne det jo være interessant at se om det kunne lade sig gøre at få de samme dimensioner med andre kaktusarter. Hos mig har der sjældent været langt fra tanke til handling, så turen gik straks til byens største frøhandel – joh, de havde da nogle blandede kaktusfrø, men det var vist noget svært noget at have med at gøre, der var så mange ting man skulle tage hensyn til o. s. v. o. s. v. Puha, sådanne bagateller skulle da ikke vælte mit ungdommelige overmod – når andre frø kunne gro i almindelig jord, skulle sådan nogle fyre så komme og stille særlige betingelser? Rend og hop, de kunne gro i det de fik at gro i – basta!

Noget godt må der alligevel have været i den jord, for pludselig stod jeg med en masse små kaktus af mange forskellige farver og faconer. Hip hurra – det her det er sjovt, det må du vide meget mere om, så kan du måske få endnu bedre resultater – jo godmorgen, der var bare ingen der kunne fortælle mig mere om det og alle de boghandlere jeg løb på dørene kendte intet til nogen litteratur om kaktus – joh, det vil sige der var vist nok et lille hæfte som man ville prøve at skaffe mig – det gjorde man så! Sikken en masse man skulle gøre – og sikken en masse man navnlig ikke måtte gøre. Alt det

jeg havde gjort for de prikne fyre var faktisk forbudt – der kan man se! Nå, tusserne kunne jo ikke læse, så jeg blæste på det lille hæfte og alt gik fortsat strålende – ja, det gik så strålende, så jeg nær var blevet skilt, det blev jeg nu alligvel senere, men det var nu ikke tussernes skyld.

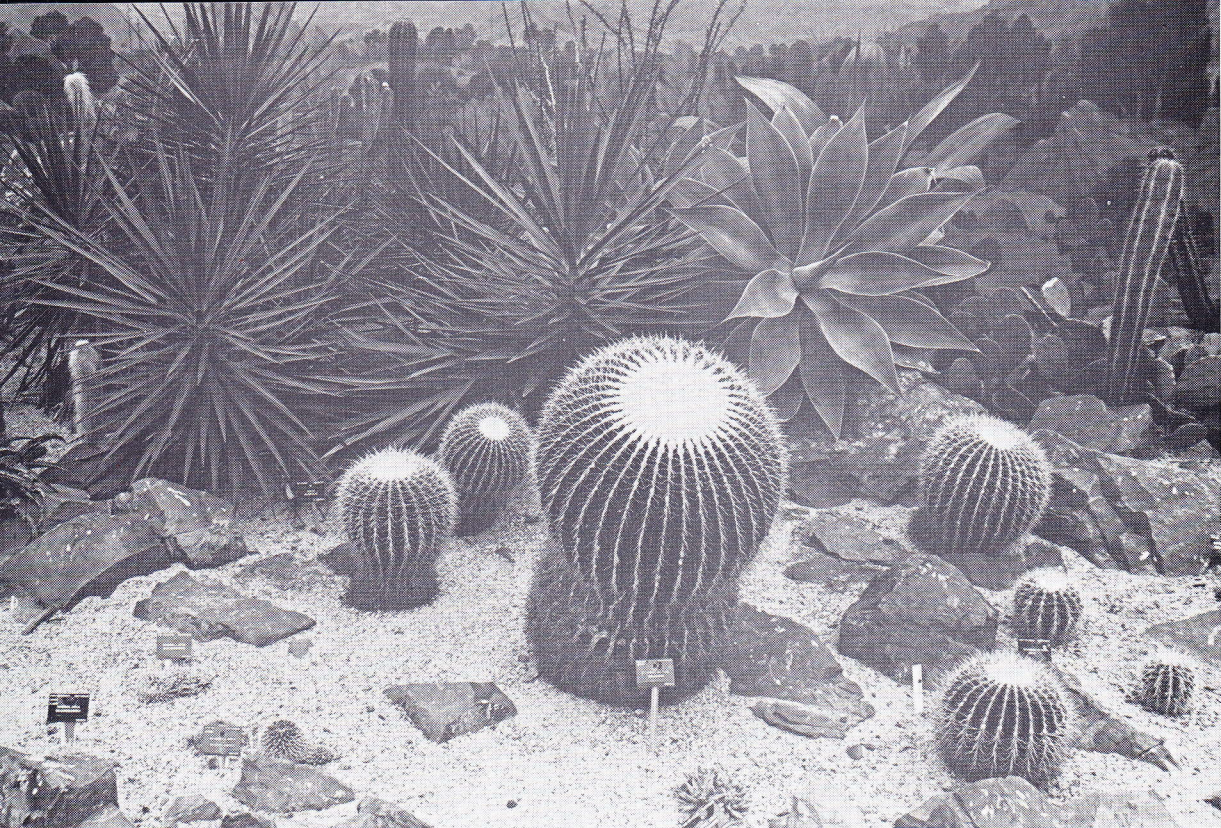
Historiens begyndelse, denne enorme *Opuntia*, stod stadig i køkkenet. Den fyldte efterhånden det meste af væggen over køkkenbordet. Min gemal, som godt nok synes den var flot, men dog beklagede sig over den lidt mangelfulde opbinding, stod ved bordet og var i færd med at stille sin sult med et par madder – hvad der skete og hvordan det skete så jeg ikke, men den arme mands hyl lød jo alvorligt nok og det han sagde (eller rettere hvædede), da han fik viklet sig ud af planten, var vistnok også alvorligt nok ment og absolut ikke til at gengive på tryk. Av skal I have, hvor var han gal – og hvor så han ud. Godt nok var det ikke en *Microdasys* – men alligevel – man kan godt sige han »strittede«. Resten går vi henover i tavshed. Kun må jeg nævne at han til sidst måtte til læge – og så havde jeg ingen *Opuntia* mere!

Nu var gode råd jo dyre, han ville under ingen omstændigheder se en kaktus indenfor sine døre mere – måske lidt overdrevet, men absolut forståeligt ovenpå den omgang.

Vi enedes så om jeg måtte beholde de planter, der enten ikke havde torne eller ikke var for store. Det var nu en lidt tam forestilling, da det efterhånden var de planter med særegen tornedragt der interesserede mig mest. Der gik nu nogle år på denne haltende måde, hvergang de var ved at blive rigtig flotte (store) så måtte de ud.

Så blev jeg skilt og fik dermed andet at spekulere på – flytninger – nyt erhverv og formidsket fritid. Desuden bryder tusser sig vist ikke ret meget om flytninger om vinteren fra én landsdel til en anden, så de fleste af dem røg sig en tur. Pladsen kneb det også med i den nye lejlighed – i det store og hele den rene elendighed.

(Fortsættes side 86)

Kew C *Londons B*

I disse år, hvor flere og flere skand
være rimeligt at gøre opmærksom på
for os i vor hobby. Vi har besøgt tre
bringe reportager derfra. Vi starte
Kew Gardens. Haven er gammel,
have, men blev i 1840 overtaget af
omatle haven i sin helhed, men kan
at aflægge den et besøg, når lejligh
naturligvis kaktus- og sukkulenthus
at det ser ud som om interessen for
andre sukkulenter. Disse sidste er g
mærke til de store arter, selv om
arter, som billedet viser, kan finde
selvstændigt hus, og her er beplan
rama nok det, som vækker størst in

TURN TO
THE RIGHT
→
Please do not
touch the plants

Gardens

Botaniske Have

inaver besøger de britiske øer, kan det store samlinger, som kan have interesse sådanne samlinger i Sydengland og vil med besøg i Londons botaniske have. Den blev anlagt i 1760 som privat staten som botanisk have. Vi skal ikke roligt anbefale alle planteinteresserede ed gives. Af speciel interesse for os er ne. I sandhedens interesse må det siges, kaktus er væsentlig mindre end for de odt repræsenteret. Specielt lægger man man også blandt de svagere voksende interessante ting. Kaktus er placeret i et ningen foran et malet baggrundspano- ceresse.

Kjeld Christiansen.

Øverst til venstre:

Det omtalte panorama
i kaktushuset.

Nederst til venstre:

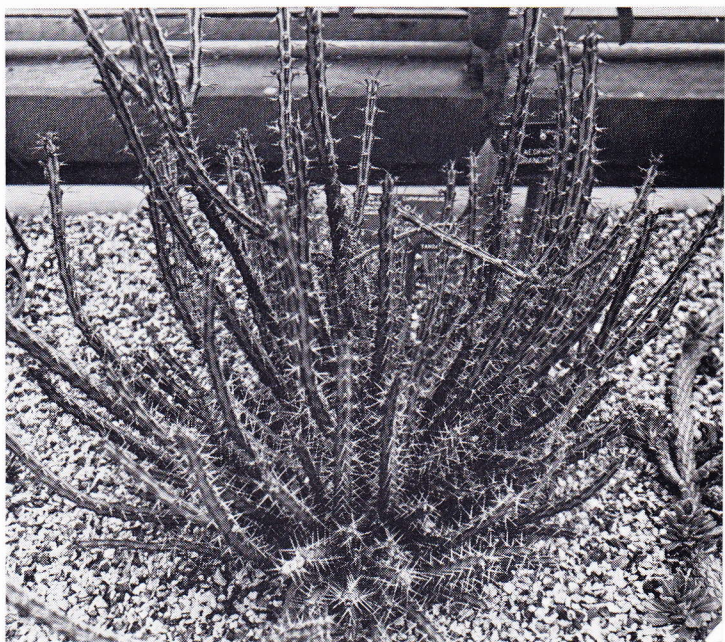
Et udsnit af samlingen af
Aloer m. m.

Øverst til højre:

Disse store agaver er det
første syn, der møder den
besøgende i sukkulent-
huset.

Nederst til højre:

En enkelt lille plante
kunne vi også få plads til.
Det er en *Euphorbia sp.*
nova.

TURN TO
THE RIGHT
→
Please do not
touch the plants

Gardens

Botaniske Have

inaver besøger de britiske øer, kan det store samlinger, som kan have interesse sådanne samlinger i Sydengland og vil med besøg i Londons botaniske have. Den blev anlagt i 1760 som privat staten som botanisk have. Vi skal ikke roligt anbefale alle planteinteresserede gives. Af speciel interesse for os er ne. I sandhedens interesse må det siges, kaktus er væsentlig mindre end for de odt repræsenteret. Specielt lægger man man også blandt de svagere voksende interessante ting. Kaktus er placeret i et ningen foran et malet baggrundspano-teresse.

Kjeld Christiansen.

Øverst til venstre:

Det omtalte panorama
i kaktushuset.

Nederst til venstre:

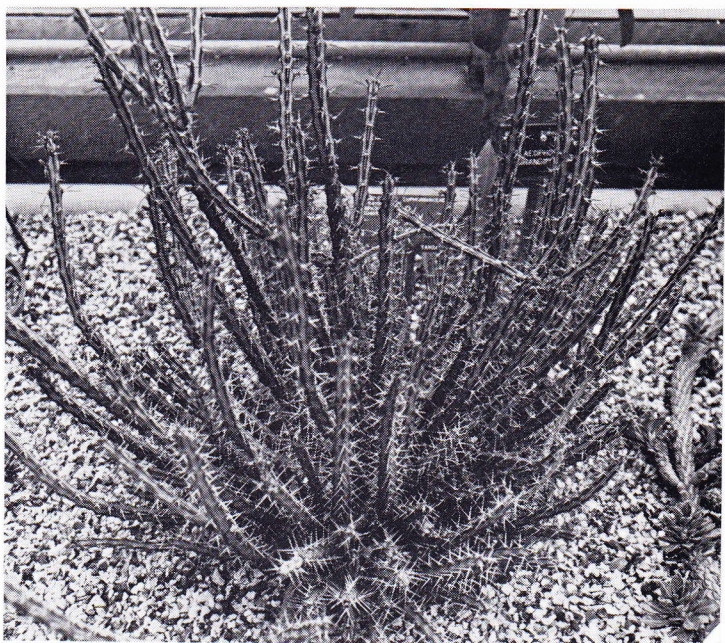
Et udsnit af samlingen af
Aloer m. m.

Øverst til højre:

Disse store agaver er det
første syn, der møder den
besøgende i sukkulent-
huset.

Nederst til højre:

En enkelt lille plante
kunne vi også få plads til.
Det er en *Euphorbia sp.*
nova.

(Fortsat fra side 83)

Yderligere nogle år gik – ny mand – nyt hjem – mere plads – nye tusser. Men nu var bøtten vendt: Min nye mand synes det var en morsom hobby jeg havde selvom han ikke delte min store interesse for netop kaktus, med han synes det var dejligt, jeg havde noget fornuftigt – som han sagde – at bruge min fritid til. Om jeg ikke ville have en lille vinterhave til dem? Tak som byder?

Ved at slæbe med ørerne her og der havde jeg fundet ud af der vistnok fandtes en sammenlutning, der havde specialiseret sig netop i min store interesse, men hvor den forening fandtes kunne ingen fortælle mig. I en bog om stueblomster fandt jeg endelig frem til en adresse på Fyn. Nordisk Kaktusselskab udgav oven i købet et medlemsblad, der hed »Kaktus«, fortalte denne annonce. Glad skrev jeg dertil og bad om at blive medlem – fik meget senere det svar tilbage, at foreningen var ophørt med at eksistere – hm!

En dag læser jeg til min salige fryd i Familie Journalen at der alligevel er noget der hedder Nordisk Kaktusselskab, oven i købet bor formanden i Grindsted og har telefon tillige – jubiii!

Nåda-da-da, det viste sig at være en »trykfejl« for istedetfor vores stille og fredelige Frands fik jeg fat i en meget vred dame, der var meget træt af kaktus og kaktusfans især! Alt endte dog godt og jeg blev endelig medlem.

Så kom vestjyllandskredsen op at stå takket være nu afdøde Niels Karlsen i Bækmarksbro. Hvad den mand dog ikke vidste om kaktus og sikken samling han havde! Ham må du kunne lære noget af, så nu er det om at holde sig til, sagde jeg til mig selv – og det gjorde jeg så! Jeg fik alt hvad jeg kunne slæbe hjem af planter fra Niels, men desværre endte jeg i den samme grøft som vist flere end mig er havnet i – jeg begyndte at gøre for meget ud af det. Åbenbart det forkerte tillige, for det var pludselig ikke helt tilfredsstillende resultater der fremkom af min krampagtige anstrengelser. Jeg ved for lidt blev vi enige om min søde mand og jeg. »Få fat i al den litteratur om emnet du kan,« sagde han, »noget der kan fortælle dig nøjagtig hvordan du skal gøre« – ja, da gik det først helt galt!

På nuværende tidspunkt har jeg 35 digre værker udelukkende omhandlende kaktus og andre sukkulenter, foruden jeg sluger alt fra Ashing-

tonia og det amerikanske kaktusselskab jeg også er medlem af – og se nu hvad jeg har opnået: jo mere jeg læser og des mere jeg forsøger at følge de opstillede regler for jordblandinger og andre vigtige vækstforhold – jo mindre ved jeg og des mere forvirret bliver jeg. For der er ikke to anvisninger der er ens!

Kære venner, det tager sørme hele fornøjelsen fra een hvergang man læser en ny bog, for der står lige det modsatte af det der stod i den sidste. Man farer forvildet rundt og måler temperaturer, tager jordprøver, pletter om, vander, vander ikke og er hele tiden stiv af skræk for at skidtet skal gå ud – efterhånden er det jo noget dyrt og sjældent man har anskaffet sig så det skulle jo nødigt behandles forkert så det gik til. Skrive ind til bladet og spørge om hvad man skal gøre? Det gør man jo heller ikke, for hvad vil dog alle de andre tænke at man ikke engang kan finde ud af den smule. De artikler de skriver derinde er jo så kloge og forstandige så det er en lyst – jamen så kan man da ikke komme med sådan nogle dumme spørgsmål, vel?

Nu har jeg fundet frem til en løsning på mit problem – jeg vil blæse på alle de kloge forfattere og nøjes med at kigge på de pæne billeder. At der så ind imellem ryger en enkelt tusse ad h til – nåja, hvad så? Køb en anden og mere taknemlig!

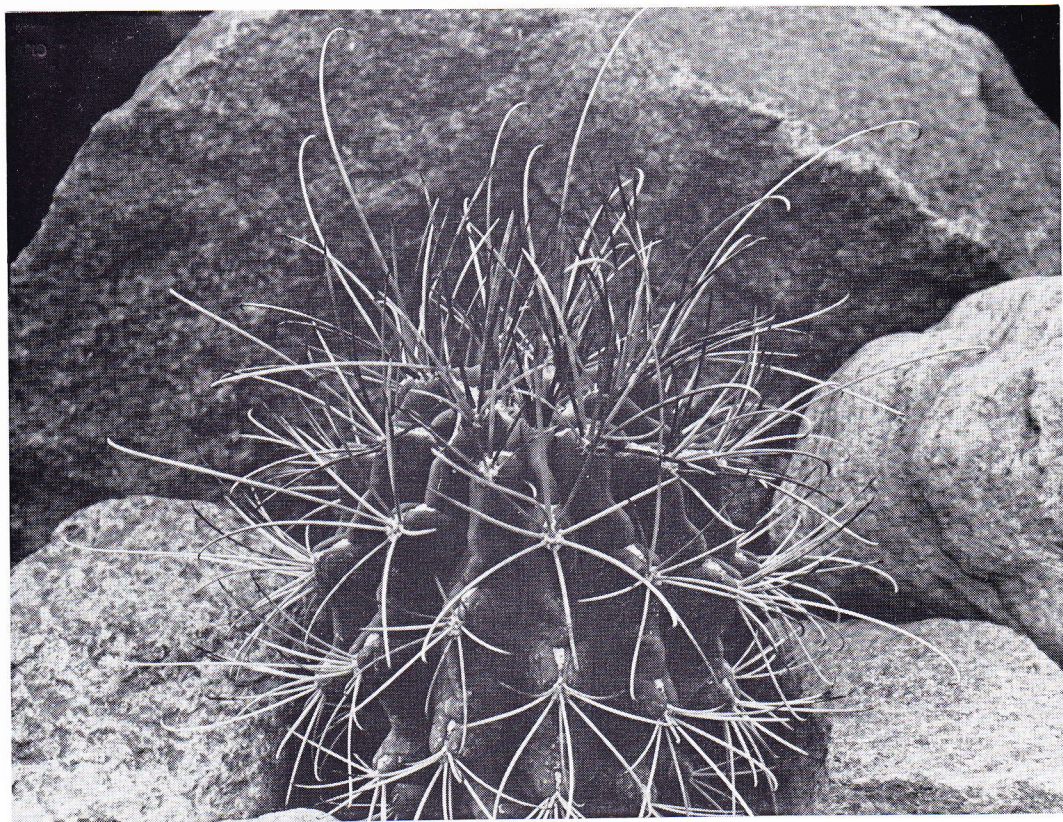
De mest elementære regler kan selv jeg finde ud af at følge – men I kan bande på jeg er færdig med at lege specialist!

Jeg har forresten fået nyt hjem igen og dermed mulighed for et stort udendørs kaktusbed – op ad en sydvendt skråning. Efter at have set von Südovs pragtfulde opstilling, hvor jeg samtidig fik foræret en Sedum Rubin til at starte med – kan I så gætte hvad jeg nu skal til at begynde på? Bliver jeg da aldrig klogere? Nej, jeg tror det ikke, men skidt – jeg morer mig trods alt!

Hilsen til alle fra
Minna L. Madsen,
Lyngdal Trading,
Troldehede pr. 6920 Videbæk

PS! Skulle nogen have nogle stiklinger eller frø af frostresistente planter vil jeg meget gerne købe dem – og er der et godt dyrkningsråd er det jo ikke at kimse af for en mangeårig nybegynder.

MLM

Kender du den?

Denne gang præsenterer vi en plante, som det nok kan komme til at volde lidt besvær at finde navnet på. Planten er hjemmehørende i det vestlige Texas og det centrale Mexico. Plantelegemet er mørkt grågrønt med dybe, bugtede ribber med lange krogtorne, hvoraf de midterste kan blive op til 12 cm lange. Alle torne er først røde og bliver senere hvidgule. Planten kan blive 20 cm høj og 5–7 cm tyk. Blomsterne bliver 2–2½ cm lange af rødlig-brun farve. Denne art har været placeret i flere hinanden nærtstående slægter, og derfor må vi anerkende et af disse slægtsnavne som rigtigt.

Vi opfordrer medlemmerne til at gå i krig med opgaven, og når man mener at have det rigtige svar, send det så til Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød. Nogle ord om denne udgave af »KAKTUS« og/eller om on-

sker for kommende udgaver vil blive meget værdsat af redaktionen.

Og så kommer vi til vinderen af opgaven i bladets juli-udgave. Det blev hr. Carsten Sørensen, Samsøgade 28, 9000 Ålborg, som har fået tilsendt bogpræmien. Konkurrenceplantens navn er *Cylindropuntia cinerea*, og den var fotograferet af Kjeld Christiansen i Lars Franks samling.

– Vi skrev i juli-udgaven, at interessen for konkurrencen syntes at være dalende at dømme efter de få svar, vi har fået de seneste gange. Det gælder dog ikke denne gang, hvor der var et pænt antal deltagere.

Ud over et forøget antal deltagere har vi fået mange breve med forslag om, hvorledes konkurrencen kunne gøres mere tiltrækkende. Nogle indsendere finder opgaverne for svære, mens andre mener, at de er for lette. En enkelt

foreslår, at vi bringer to billeder hver gang, så der bliver en let og en svær opgave, og andre foreslår planter som præmier i stedet for bøger. Alle disse forslag vil vi nu overveje for at se, hvordan konkurrencen rent praktisk kan tilrettelægges fremover. En ting var alle indsendere enige om: Konkurrencen bør fortsætte under en eller anden form.

Et forhold har vi i redaktionen lagt mærke til, og det er, at næsten alle indsendere hver gang har rigtigt svar. Det får os til at tro, at medlemmerne ikke sender svar til konkurrencen uden de er meget sikker på, at det er rigtigt. Og så kan man jo nok forestille sig, at mange sidder og pusler med opgaven, men undlader

at deltage, fordi de er usikre på svaret. Altså må vi antage, at mange flere medlemmer end dem, som vi hører fra, har glæde af konkurrencen.

Et medlem skrev engang til os: Fortsæt med konkurrencen. Den opfordrer os til at gå i gang med at identificere planter, som vi ellers ikke kender. Heller ikke dette medlem deltager dog hver gang, men får forhåbentlig alligevel glæde af opgaverne.

Men hvor ramte han plet, vort medlem. Det er jo netop konkurrencens formål. Og lidt træning på dette område vil enhver samler have glæde af fremover.

Red.

På besøg hos Edvard Jensen i Naurbjerg

En af Danmarks ældste kaktusdyrkere bor et par kilometer uden for Køge i den lille by Naurbjerg. Edward Jensen startede sit gartneri i 1928 og han har stadig nogle af sine første frøplanter, og det var faktisk en af disse, der foranledigede vores besøg. Det er ikke mindre end en sensation at få en *Agave victoria-reginae* til at blomstre. På billedet er den båret udenfor, og man får en idé om den kraftpræstation det er at sende en 3,5 m høj blomsterstand op. Mens den vokser, skyder den 10–12 cm i døgnet. Når den så i løbet af efteråret er afblomstret vil planten formodentlig dø.

Gennem sine snart 50 år som kaktusdyrker har Edward Jensen eksperimenteret en del med krydsninger, hovedsagelig mellem *Lobivia* og *Echinopsis*. Resultatet er blevet en lang række hybrider med de skønneste blomster i orange, røde og lilla nuancer, og bl. a. på grund af disse har Edward Jensen modtaget en lang række udstillingspræmier.

Til nybegyndere har han altid anbefalet *Opuntia*, *Cereus*, *Lobivia*, *Mamillaria* og *Euphorbia*, grov muld og grus, samt en kærlig hånd.

Foto: Jørgen Knudsen
Tekst: Peter Claes Rundblad

Edward Jensen ved siden af den blomstrende *Agave victoria-reginae*.

Ring-nytt

Også denne gang kan vi melde om en frisk aktivitet blant deltagerne i brev-ringen. Ring-brevet går periodevis i sirkulasjon, og er i skrivende stund midtveis over Skagerak, på vei til vårt nyttilsluttede medlem i Klovborg!

Vi har tidligere nevnt noe om et planlagt fellesprosjekt innen gruppen, en forsøgsrekke med *Frailea* frø. Selve forberedelsen til dette, tok mere tid en forutsett: Frøene måtte omhyggelig sorteres, renses og bli delt opp i mindre porsjoner. Videre ble et skjema, til notatføring, utarbeidet og mangfoldiggjort. Og, for ikke å overlate noe til tilfeldighetene, så ble hver en-

kelt porsjon forsynt med kodet etikett – og Chinosol tabletter i pakkene! Medio november 1976 ble materialet sendt ut til deltagerne.

Frailea forsøket:

Deltagerne i prosjektet fikk enten 19 eller 20 frøporsjoner hver. Derav 17 porsjoner *Frailea* frø av 11 forskjellige arter. Tilsammen 2110 frø, oppdelt i 98 porsjoner. Alle frø var blitt innhøstet fra planter i samlingen til undertegnede. Som det vil fremgå av tabellen i fig. 1, var det dobbelt porsjoner (A og B) av 6 arter. A-Frøene var blitt innhøstet fra frøkapslene dan-

Nr.	Frailea art :	Frø- alder i mnd.	Antall frø p.porsjon - total	Spirings resultater i prosenter				
				hos:				i gjennomsnit
				Roar	Ivar	Kjell	Cees	
1-A	<i>F.asterioides v.uruguensis</i>	4	5 - 20	80	20	60	100	65%
1-B	- " - - " - - " -	7	9 - 36	10	30	10	66	29
2	<i>F.phaeodisca</i>	4	40 - 120	50	45	40	80	53,75
3-A	<i>F.cataphracta</i>	4	6 - 24	66,5	66,5	66,5	100	74,75
3-B	- " -	16	17 - 68	47	23	76	100	61,25
4-A	<i>F.gracillima v.itapuensis</i>	4	38 - 152	94	36	57	95	70,5
4-B	- " - - " - - " -	16	50 - 200	66	36	20	70	48
5	<i>F.gracillima</i>	16	50 - 200	12	10	6	18	11,5
6-A	<i>F.colombiana</i>	4	24 - 96	25	33	16	100	43,5
6-B	- " -	16	30 - 120	26	33,5	6,5	70	34
7-A	<i>F.pumila</i>	4	7 - 21	14	14	X	100	42,5
7-B	- " -	16	25 - 100	68	40	52	90	62,5
8	<i>F.pseudopulcherrima</i>	16	18 - 72	50	16,5	27,5	100	48,5
9-A	<i>F.spec.</i>	4	11 - 44	18	45	36	83	45,5
9-B	- " -	16	30 - 120	43	40	63	97	60,75
10	<i>F.uhligiana</i>	16	11 - 44	0	9	0	0	2,25
11	<i>F.horstii</i>	16	44 - 176	31,5	20	54,5	70	44

Fig. 1. Tabell over resultatene av den enkelte sorts spiring, i prosent, oppnådd av de fire deltagere. Og gjennomsnittsprosent for den enkelte sorts spiring, i siste kolon.

net i 1976 – ca. 4 måneder gammelt frø. B-Frøene var innhøstet fra 1975 frøkapsler – ca. 16 mnd. gammel frø.

Opplegget gikk ut på, at alle skulle så frøene like etter at de hadde mottatt materialet, altså i siste halvdel av november. 3 av deltagerne sådde da også frøene ut med 4 dagers mellomrom, 18–22 nov. 1976. Grunnet sykdom var undertegnede avskåret fra å så frøene før Julen '76, og besluttet da å så frøene ut på våren. En av deltagerne returnerte ikke vårt notat-skjema. (Bygg og innredning av et nytt vekst-

Over så-kassen var det montert et lysrør, OSRAM L. Fluora, i en høyde av 30 CM over pottene. Substrat: torvstrø og øverste 2 CM vermicolite. Dusj: Chinosol oppløsning, 1 tablett pr. liter vann.

Ivar Idsøe: Utsåing 18 nov. '76. Pottene plassert i plastskål med glassrute over – i »kuvøsen« et aluminiumskar med vann og akvarievarmer, termostat instilt på 20–26° C. (Min. 16° C. og maksm. 30° C.) 15–20 CM. over »kuvøsen« et lysrør, OSRAM L. Fluora. Substrat: 1/3-del dampet hagejord, 2/3-del renvas-

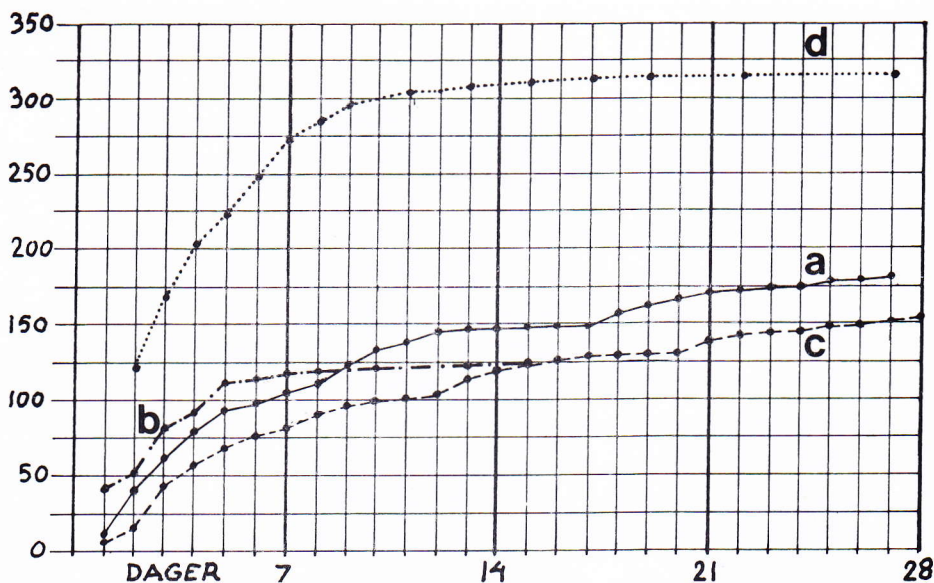

Fig. 2. Spiringsforløp i de første 28 dager etter utsåing. Vertikalt; antall spirende frø. Kurvene; a – for Roar (total 180 spirende frø) b for Ivar (125 spirende frø) c – for Kjell (153 spirende frø) d – for Cees (313 spirende frø).

hus var årsaken til, at vedkommende bare kunne sende oss noen få opplysninger – tall som ikke kunne tas med her i rapporten.)

Fremgangsmåten:

Om formeringsmetoden generelt kan sies, at en fulgte vanlige mønstre, men selvfølgelig var forholdene litt forskjellige hos de enkelte. Alle sådde frøene i plastpotter, enten hver porsjon separat i en potte, eller 2–3 porsjoner adskilt i en enkelt potte.

Roar Nikolaisen: Utsåing 18 nov. '76. Pottene ble 19–11 plassert under glasslokk i en isopor-kasse. Opvarming med akvarievarmer, termostat instilt på 26° C. Minimum- og maksimums-temperaturer (natt og dag) fra 20° C. til 26° C.

ket, soldet sand, og øverst et skikt murstens-grus. Chinosol-dusj ved såing og 4^e dag dusj med Benomyl oppløsning.

Kjell Solbakken: Utsåing 22 nov. '76. Formeringskål med lokk tett over substratet. Skålen plassert oppå en elektrisk varme-putte. Min. temp. ca. 24° C. fra Kl. 22.00 til Kl. 05.00, maksm. 31° C. om dagen. Dusjet med Chinosol-oppløsning 12^e og 24^e dag.

Cees Rijk van Ravens: Utsåing 11 mars. '77. Pottene plassert i Jiffy miniveksthushus (22×60 CM.) med glassklar plastlokk, oppstilt i vaske-rom (jevn høy temperatur og luftfuktighet, ingen vinduer). Temp.: min. 26° C. og maksm. 32° C. Lysrør Osram L. Fluora, 20 W., plassert mindre enn 15 CM. over pottene. Første

48 timer lyset uavbrutt på, senere 16 timer pr. dag. Substrat: $\frac{1}{3}$ -del perlite, $\frac{2}{3}$ -del vermicolite og 3–5 MM. avkalket mursteinsgrus-skikt øverst. Substratet før utsåing gjennomfuktet med Chinosol-oppløsning, senere regelmessig dusj med samme oppløsning – 1 tablett pr. L. vann.

Resultatene:

Ut av et samlet antall av ca. 1600 Frailea frø, fikk de fire overnevnte halvparten til å spire – resultatet sammenlagt kom opp i en spiringsgjennomsnitt på 49,68 %. Best spiring ga Nr. 3-A, *F. cataphracta*, hvor gjennomsnittet kom opp i 74,75 %. Desidert dårligst spiring ga Nr. 10, *F. uhligiana*, hvor det var kun 1 av 44 frø som spirte – Denne art er da ikke tatt med

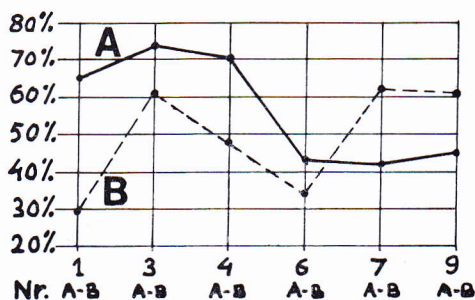

Fig. 3. Forskjellen, i prosenter, mellom spiringsresultatene av relativt ferskt frø (Nr. med A), og frø av samme sort men med noe lengere lagringstid (Nr. med B).

i beregningene her under. Sammenlagt resultat for den enkelte så ut som følgende: Roar: en gjennomsnitt spiring på 43,81%. Ivar: 31,78% og for Kjell: 39,36 %. Altså tall som ligger ganske nære opp til hverandre. Hos undertegnede kom gjennomsnitt for spiringen opp i 83,68 % – fire måneder etter at de overnevnte sådde frøene.

For noen av oss var overraskelsen stor, at så mange frø spirte såpass kort tid etter utsåingen – ja, alt innen første 24 timer! Stiller vi det sammenlagte, endelige antall spirende frø på 100 %, kom spireprosenten alt den 3de dagen opp i 45 % – innen 72 timer etter utsåing! Etter 7 dager hadde nesten 75 % av frøene spiret. I fig. 2 viser vi spiringsforløpet i de 4 ukene etter utsåing. Som det fremgår av diagrammet, retter kurvene seg ut i 2^{dre} uke, og i 3^{dje} og 4de uke er det kun »etternølerne«

som bevirker at kurvene fortsatt har en svak stigning.

Hos meg ble det 6 porsjoner hvor alle frøene spirte. Disse 100 % ble nådd, henholdsvis av: Nr. 7-A, *F. pumila* den 3^{dje} dag. Nr. 6-A, *F. colombiana* den 4de dag. Nr. 1-A, *F. asterioides* v. den 6te dag. Nr. 3-B, *F. cataphracta* og Nr. 8, *F. pseudopulcherrima* den 7de dag. Nr. 3-A, *F. cataphracta* den 9de dag.

Forøvrig fikk jeg på samme tid sådd ut frø jeg tidligere har innkjøpt fra Köhres, deriblant 12 Frailea arter, bl. a.: *F. alagripportana*, spiring 55 %, *F. cataphracta* – 18 %, *F. lepida* – 0 %, *F. magnifica* – 50 %, *F. pheodisca* – 35 %. Disse frø var minst 4 år gamle, og frø av følgende arter var minst 2 år gamle: *F. albifusca* – 4 %, *F. carminifilamentosa* – 6 %, *F. dadakii* – 68 %, *F. itakurubi* – 46 % spiring.

I fig. 3 gir vi et grafisk bilde over forskjellen i spiring mellom det relativt ferske frø av en art (Nummer med -A) og frø av samme art/plante lagret over lengre tid (Nummer med -B). Av figuren fremgår det at -A frøene av de fire første nummer har gitt de beste spiringsresultater. Størst forskjell, på 36 % bedre spiring for -A frøene, ble oppnådd for Nr. 1, *F. asterioides*. Forunderlig nok var forskjellen i frøets alder for denne art på kun 3 måneder, mens forskjellen i alder for de øvrige artene var på ca. 12 mnd. Derfor var det nokså overraskende at Nr. 7-B og Nr. 9-B spirte bedre enn de 12 måneder yngre frøene av samme art! Vi hadde håpet, at de endelige spiringsresultatene av -A og -B frøene, kunne gi oss et lite innblikk når det gjelder spiring i forhold til frøets alder. Resultatet viser at forskjellen i spiringen er lite markert, mindre en vi hadde forventet, og dertil overraskelser!

Sluttbemerkinger:

Det har vært hevdet, bl. a. i »K. u. a. S.«, at Frailea frø bør utsåes like etter at frøkapslene tørker inn – for å oppnå best spiring. Dette kan nok tenkes å være tilfellet for noen arter, men ut fra våre forsøk, fremgår det at andre arter vil spire nærmest optimalt, også når frøene er 16–20 måneder gamle!

Det er rimlig å anta, at frø fra mange Frailea arter mister spire-evnen relativt fort i forhold til frø fra arter av en rekke andre slekter. Hos de arter til slekten Frailea, disse vi har arbeidet med og har kjennskap til, virker selve frøskallen sprø og ganske tynne. Dette kan gjøre

kimene innenfor frøskallet lett sårbare for all slags påvirkninger utenifra. Men, det gjør også, at vann lett og raskt kan trenge gjennom frøskallet, og at kimene ikke vil møte særlig stor motstand og lett bryter ut av skallet. Disse momenter bevirker da den raske spiringen som vi har opplevet kort etter utsåing.

At frø av *F. ubligiana* ikke har gitt resultater, bortsett fra 1 spirende frø, var skuffende, men dette kom ikke helt som en overraskelse på undertegnede. Innkjøpt frø av samme art, har ved to tidligere anledninger gitt 0-spiring hos meg. Mine erfaringer med den vakre lille planten – i min samling siden 1975 – er, at *F. ubligiana* viser seg meget uvillig til å sette frø! Dette da som en forsiktig antydning, og ikke som en forklaring på det faktum, at *F. ubligiana* er meget sjeldent representert i samlingene ellers.

Noe vi heller ikke kan gi en utvetydig forklaring på, er forskjellen av spiringsresultatene til Roar, Ivar og Kjell i forhold til mine. Det ville være kunstig å konstruere en forklaring ut fra det faktum, at jeg sådde 4 måneder senere en mine venner – og at frøene følgelig har hatt en lengere ettermodningstid på seg. Å så kaktusfrø ut på høsten, i november, er selvsagt heller ikke helt vanlig. Alikevel kan de gode resultatene ved utsåing i mars, i dette til-

felle, ikke bli tatt som noe bevis for at utsåing på våren gir best resultat – hos meg spirte frøene som nevnt i lukket rom, uten vinduer! Forholdene ellers har vært ganske like, stort sett. Det eneste vi kan tenke oss kan ha gitt et visst utslag er lysforholdene – ikke at lysrøret var plassert tett opp over substratet, men at lyset uavbrutt har stått på i de første 48 timer. Imidlertid må en også til dette ta alle mulige forbehold – først etter nye forsøk, etter annet opplegg, kan det bringes mere sikkerhet i denne antagelsen.

Og så til slutt: Da vi satte igang med dette forsøket, var det først og fremst for å oppnå en formering (og spredning) av disse herlige *Frailea*'s. Dette har vi da også oppnådd. Men, vi håpet også å få litt mer insikt over spiringen til endel arter innenfor en enkelt slekt. Og i så henseende er resultatet, en liten samling springende momenter, små fragmenter av et langt større bilde. Ja faktisk sitter vi igjen med langt flere spørsmål enn da vi startet! Det siste er vi ikke lei for, det gjør nemlig ikke frøformering mindre spennende, tvertom, enn mer fengslende!

På vegne av Roar Nikolaisen, Ivar Idsøe og Kjell Solbakken,

*Cees Rijk van Ravens
Skjetten, august 1977*

MEDLEMMERNES HJØRNE

Om podeunderlag m.m.

Har jeg forstått vår redaktør rett, har han visse problemer med tilgang på stoff til »Kaktus«. Spesielt er han skuffet over, at ikke flere benytter seg av »Medlemmernes Hjørne«. Forståelig nok. Det er å beklage, at vi øvrige medlemmer i passivitet forventer, at kun de samme trofaste bidragyttere skal »dra læsset«. Vi burde alle ha noe på hjertet, det være seg spørsmål, erfaringer og eller tips. Hva hovedårsaken til passiviteten er, vites ikke, med jeg formoder, at manglende interesse, giddesløshet, og ikke minst angst for ikke å holde mål får ta skylden. Underskrevne har selv kladdet flere innlegg, men meldt pass av sidstnevnte grunn. Så kjære venner, skal vi ikke bli enig om å slutte opp om vårt tidsskrift til felles nytte og

hygge, og ikke minst inspirasjon for dem, som har ansvar og mye strev med utgivelsen af vårt kjærkomne blad. Av egen erfaring vet jeg, at kontakt med andre likesinnete betyr så uendelig mye.

Så får jeg forsøke å gi uttrykk for noe av det, jeg har fundert på.

Alle har vel merket, at de podede kaktus, som marknadsføres så å si utelukkende er på underlag av *Hylocereus undatus*, enda jeg har til gode å finne ovennevnte underlag nævnt en si anbefalet i den litteratur jeg har havt tilgang til. Men tvert imot har jeg inntrykk av att det her dreier seg om ett dårlig og lite tiltalende grundstamme. Ergo må det være meg tilladt å dra den slutning, at produsenterne i første rekke har det forretningsmessige for øye. Beklager om jeg har gal oppfatning, men i mot-

satt fall kunne det vel ikke skade, om NKS henstillede kaktusprodusentene om å rette på skaden.

*Ivar Idsøe,
Lønningsåsen 12,
N-5400 Stord, Norge.*

Farvebilleder i bladet?

Her er et uddrag af et brev fra et af vore norske medlemmer:

Jeg håper, man kan få en egen spalte der medlemmerne kan sende inn bilder av kaktuser og andre sukkulente planter, man ikke kjenner navnet på, og på den måten få hjelp av andre til å finne det rigtige navnet.

Der burde vere endel farvebilder i bladet! Se på det tyske »KuaS«. Og hvorfor ikke trykke bladet i Tyskland? Det vil sikkert bli langt billigere. For det er jo alt for dyrt å trykke bladet i Danmark. Det samme også i de andre nordiske lande.

Vi får ihvertfall håpe det beste for NKS og dette vårt gode blad.

*Kjell Solbakken,
N-2634 Fåvang,
Norge.*

Kommentar: Først om spalten, hvortil medlemmerne skulle kunne indsende billeder for at få navnet på den plante, billedet viser. Hvorfor ikke bruge »Medlemmernes Hjørne« til formålet? Vi har tidligere bragt medlemmernes billeder og spørgsmål. I denne udgave af bladet vil man kunne se endnu et eksempel herpå.

Forslag om farvebilleder i vort blad har været bragt frem af andre. Der er intet vi hellere ville. Men med den forholdsvis lille medlemskare, vi er, vil det nok vare længe, før det kan blive en realitet. Sammenligningen med »KuaS« holder ikke. Der er jo en væsentlig forskel på et så stort selskab med 5–6000 medlemmer og så vort »lille« selskab med knapt 500 medlemmer. Det vil altid være dyrere pr. kopi kun at trykke det lille oplag.

Red.

Liste over kaktusgartnerier

Var det ikke en idé at følge den reviderede medlemsliste op med en liste over alle kendte, såvel store som små, kaktus/sukkulentgartnerier og offentlige samlinger i Europa. Det ville være en fordel for både køber og sælger. Specielt, når man er på ferie i udlandet, ville det være rart at vide, om der var noget spændende i nærheden. Der er sikkert også en del nybegyndere, der end ikke kender de gartnerier, som vi andre

har besøgt utallige gange. Ønske 2: serien om Notocacti var pragtfuld, – mon nogen kunne gøre noget lignende ved f. x. *Gymnocalycium?*

*Erik Holm,
Fruehøjvej 36,
7400 Herning.*

Hvad hedder denne plante?

Jeg sender hermed et billede af min far, Lars Sørensen, Sæby pr. Høng, og hans 38 år gamle kaktus. Den har blomstret mange gange før, men denne gang havde den 25 blomster på én gang (og endnu flere knopper).

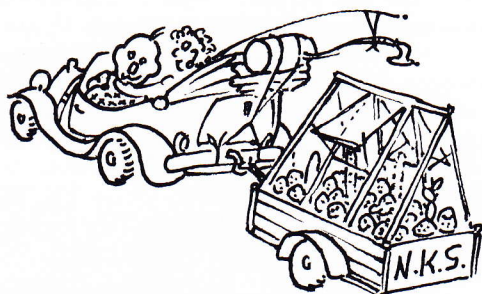
Karakteristisk er det, at den hver gang springer ud ved 19-tiden, og næste morgen er blomsterne faldet. Blomsterne er hvide. Kan De med disse oplysninger sige, hvad den hedder. Det kan endvidere oplyses, at det er efter at den om sommeren kommer i drivhus, at den får så mange blomster. Den overvintrer i et lunt fyrrum.

*Arne Sørensen,
Rødhøjgårdsvej 132
2630 Tåstrup.*

Svar: Der kan ikke være tvivl om, at planten er en *Echinopsis*. Men hvad det er for en *Echinopsis*, kan jeg ikke afgøre. Måske kan læserne hjælpe os.

Red.

Apropos Sommer 1977

Jeg glitret i mitt fravær, i bladets juli-utgave! Ja, denne sommeren så ut til å bli ganske dårlig her i Ribbedalen, og vi tok konsekvensen av dette. Cephalia og jeg oppsøkte solen i syden, nemlig!

Som det fremgår av bildet, så har jeg, i motsetning til mange, ikke hatt noen problemer med vanning og stell av mine kaktus, mens vi var ute på reise! Denne enkle løsningen tvang seg selv frem. (En følge av at vår kjære, alltids tilstedeværende nabo, fru P. Largonium, riktignok kan stille litt med Jule-, Påske- og Pinsekaktus, men, Sommerkaktus har hun ikke greie på!) Også denne gang står jeg selvfølgelig til disposisjon, for medlemmer som ønsker detaljer, bl. a. når det gjelder tilkobling og ombygning av vindusspyleren i bilen – omlagt til semi-automatisk vannings-oppleg for tilhengere. Skriv noen ord!

Med kaktushilsen
Areol Gråtust d. y.
Ribbedalen, Norge

Jordfri odling

Jag vill gärna läsa lite om jordfri odling. Whitestone Gardens i England har tydligen tagit fram et jordfritt odlingssubstrat som förutom att ge ett bra odlingsresultat, håller rotlössen borta. Detta verkar vara något att satsa på. Jeg har själv blandet grus och vermiculite och göder med »Phostrogen«, som jag köpte i England. Jag har en prövskål med plantor sådda i år och en kruka med en femårig *Noto-cactus lininghausii* på prov. Nästa år lär jag veta om detta är något att satsa på för mig.

Arne Edman,
Skjutbanegatan 13 A,
S-7 23 39 Västerås,
Sverige.

Kommentar: Redaktionen vil være meget interesseret i at få en omtale af Arne Edmans erfaringer med jordfri odling. Skulle der blandt

medlemmerne være andre, som har erfaringer på dette område, vil vi meget gerne høre fra vedkommende.
Red.

BØGER OG TIDSSKRIFTER

– Fra den snart allestedsværende vesttysker Helmut Broogh, vicepræsident i National Cactus & Succulent Society U. K. og redaktionel medarbejder ved »Kakteen und andere Sukkulanten«, har vi modtaget anmeldelser, som vi takker mange gange for:

Litteraturschau Kakteen

Udgiver: Kulturbund der DDR, Zentrale Kommission Natur und Heimat des Präsidialrates, Zentraler Fachausschuss Kakteen/Sukkulanten, 104 Berlin, Hessische Str. 11–12. (Østtyskland). Årgang 1/ nr. 1/ 1977. Format 20,5 x 14,7 cm, 62 sider, offsettryk sort/hvid med 13 fotos og 15 stregtegninger og vignetter. Enkelthæfte 3 Mark, årsabonnement 10 Mark for 4 numre.

I nummer 1 hedder det: Vi koncentrerer om at offentliggøre alle nybeskrivelser af nye kaktusarter og -slægter, som de forekommer i den internationale tilgængelige litteratur, på tysk med nøjagtig bibliografisk henvisning.

I den nu foreliggende udgave bringes, samlet fra forskellige tidsskrifter, 21 nybeskrivelser, 26 omkombinationer plus synonymik. Yderligere bliver udgivne kaktusbøger nævnt; derpå følger to sider med køb/salg af kaktuslitteratur.

For eventuelt interesserede kan denne publikation købes gennem ovennævnte adresse ved indbetaling til Postcheckamt Berlin, Konto Nr. 81086.

Kakteen

af Dr. Wilhelm Barthlott.

Belser Verlag, Stuttgart 1977.

Format 19 x 13 cm, 212 sider, 115 farvefotos, 20 rasterelektronmikroskopfotografier i sort/hvid. Pris DM. 16,80.

Dette er en lære- og opslagsbog, som vi kaktusvenner længe har ventet på. Den indeholder en overflod af interessante og let forståelige informationer og oplysninger, lige anvendelig hvad enten man er begynder eller mere erfaren. Bogen er skrevet af en kendt fagbotaniker fra Heidelberg universitet og er meget velskrevet. Forfatteren behandler 112 forskellige arter. De

særdeles fremragende farvefotografier, hvoraf de fleste samler fra professor Werner Rauh, viser både planter i natur og i kultur og enkelte endda fremhævet i makrofotografering (detailbilleder). Som noget ganske særligt indeholder bogen 20 sort/hvide fotos, der i fra 30 til 30.000 gange forstørrelse viser den ellers skjulte verden af mikrostrukturer af frø, blomsterstøv og vækstpunkter, som forfatteren ved hjælp af et rasterelektronmikroskop har taget.

Denne fremragende og billige bog fortjener at være i enhver kaktusvens bogsamling, fordi den er meget mere værd... end hvad den koster.

Oversættelse: P. Brandt Pedersen.

KØB - SALG - BYTTE

– Vi har et lille parti af F. Fobe: »Kakteer och deras odling«, altså på svensk. Bøgerne er fra 1925, og de er på 40 sider. I bytte ønskes gamle årgange af »KAKTUS«, evt. andre kaktusblade eller bøger. *Kulturbund der DDR*, Abt. Natur und Heimat, DDR 104 Berlin, Hessische Strasse 11/12, DDR.

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort medlemsblad »Orchideen«, der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 100.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

Sukkulenter til friland

Spezialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærstående slægter
– samt over Iris

Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7200 Grindsted

KAKTUS-UDSALG

Sjældne kaktus, sukkulenter og palmer sælges grundet flytning. Over 2000 forskellige arter haves. Træffes bedst efter kl. 19. Indenlandske postordrer på minimum 100 kr. modtages også. På grund af tidmangel ekspederes postordrer først ca. 3 uger efter betalingen er modtaget.

Postordretilbud:

25 forskellige sjældne kaktus for 100 kr.

10 forskellige podede kaktus for 100 kr.

10 »mellemstore« kaktus for 100 kr.

5 store kaktus for 100 kr.

LARS FRANK,

Hæsselvang 1, 2660 Brøndby Strand

Tlf. (02) 73 67 79

LITHOPS - ALOER OG SJÆLDNE KAKTUS

Inge Clausen

Månedalen, Høsterkøb

2970 Hørsholm

Åbningstider: Onsdag kl. 13–16

Lørdag kl. 9–12

Plantelister udsendes ikke

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Følgende årgange af »KAKTUS« kan købes ved henvendelse til Frans Laur- sen, Midtjyllands Landbo- og Hushold- ningsskole, 7200 Grindsted:

Årgang 1 (1 hæfte) 5 kr. – årgang 2 (nr. 4) 5 kr. – årgang 9, 10 og 11 (4 nr. pr. årg.) 40 kr. pr. årgang.

ALT I PLANTER

– frilands og indendørs

TOSTHOLM PLANTESKOLE

Snubbekorsvej 54–58 – Albertslund

Tlf. (02) 64 31 53

**Stort udvalg i kaktus og andre
sukkulenter**

(kvalitet – kvantitet – service)

Plantelister udsendes ikke

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydræsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor
LILLE virksomhed har altid et STORT sortiment
af interessante planter til Dem!

De er velkommen til et besøg til enhver
tid, undtagen mandag. Grupper helst forud-
anmeldelse. – Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten

Steinfelder Heckkaten

(vejen Reinfeld – Bad Segeberg)

Ing. H. van Donkelaar

Werkendam / Holland

Betydeligt udvidet sortiment i
sukkulenter, kaktus samt andre sjældne
planter.

Min nye plante- og frøliste sendes
mod forudbetaling af 2.50 h fl.
og tillægget 1977 koster + 1 h fl.
(internat. postanvisning)

– Alle henvendelser kan ske på dansk –

KARLHEINZ UHLIG

Kaktus – Import – Eksport – Frø

7053 KERNEN i. R. – Vesttyskland

Tilbud fra vor planteliste 1977:

Aenium swazicum	DM 22,00–30,00
Mamillaria sp. n. ähnl. trichacantha	8,00–12,00
boolii	8,00–12,00
dodsonii	5,00– 8,00
napina	7,00–12,00
surculosa	4,00– 8,00
Melocactus ernestii	3,00– 5,00
Obregonia denegrii	15,00–30,00
Sulcorebutia sp. n. tiraquensis	7,00–12,00
lepida	8,00–12,00
Thelocactus bicolor v. bolansii	10,00–30,00

H-IMPORT

ITALIENSK TERRACOTTA

Potte med mønster som billedet fin-
des i 5 størr. fra 24 cm til 50 cm høj.

Priser fra ca. kr. 55,00, uden mønster priser fra
ca. 29,00.

Besøg efter forudgående aftale vort showroom. Vi
har altid mindst 40 forskellige modeller på lager.

H-IMPORT

Liselundsvej 6, 2660 Brøndby Strand

Telf. (02) 54 09 13 eller (02) 90 44 12